Utlåtande KoUU 20/2017 rd─ RP 106/2017 rd

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2018

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2018 (RP 106/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 26.10.2017.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- kanslichef Harri Pursiainen, kommunikationsministeriet
- överdirektör, avdelningschef Mikael Nyberg, kommunikationsministeriet
- överdirektör, avdelningschef Juhapekka Ristola, kommunikationsministeriet
- statsrådets säkerhetsdirektör Jari Ylitalo, statsrådets kansli
- ekonomidirektör Kristiina Tikkala, Trafikverket
- avdelningschef Tomi Harju, Trafiksäkerhetsverket
- ekonomichef Petra Ruotsalainen, Kommunikationsverket
- direktör Jarkko Saarimäki, Kommunikationsverket
- beredskapschef Kalle Luukkainen, Försörjningsberedskapscentralen
- direktör för samhällsrelationer och miljö Otto Lehtipuu, VR-Group Ab
- verkställande direktör Pasi Nieminen, Automobilförbundet rf
- direktör Petri Murto, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verkställande direktör Nina Raitanen, Vägföreningen i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- statsrådets kansli.

Inget yttrande av
- F-Secure Oy
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Utskottet konstaterar att budgetpropositionen när det gäller kommunikationsministeriets ansvarsområde är skälig och att de reserverade anslagen i huvudsak räcker till för att uppnå de mål som ställts upp för förvaltningsområdet. Budgetpropositionen beaktar också att verksamhetsmiljön i hög grad formas av den snabba tekniska utvecklingen, av nya former för utnyttjande av internet och av automatiken och robottekniken. Elektroniska kommunikationsnät och digitala tjänster är av största vikt för att samhället ska fungera. Det gäller inte enbart trafiken och kommunikationerna utan alla samhällssektorer överlag.

Åtgärder som stärker konkurrenskraften. Utskottet noterar att det vid bedömningen av statsfinanserna är angeläget att beakta åtgärderna för att stärka konkurrenskraften. Utskottet välkomnar regeringens proposition med förslag till en halvering av farledsavgiften och slopande av banskatten för godstrafik under 2018 (RP 119/2017 rd). Åtgärderna stärker exportindustrins konkurrenskraft.

I utlåtandet (KoUU 14/2017 rd — U 38/2017 rd) har utskottet behandlat tidsbaserade vägavgifter, så kallade vinjetter, och diesel för yrkesmässig trafik. Utskottet hänvisar till kommissionens förslag om att förbjuda införandet av vinjetter efter den 1 januari 2018 och konstaterar att införandet av vinjetter är ytterst viktigt och brådskande med hänsyn till den tunga trafikens konkurrenskraft. Utskottet anser därför att statsrådet på det snaraste bör bereda lagstiftning som syftar till införande av vinjetter.

Med diesel för yrkesmässig trafik avses lindrigare beskattade dieselbränslen för tung trafik. Systemet innebär att transportföretagen får återbäring på bränsleskatten för den diesel de tankar. Det sänker logistikkostnaderna och stärker Finlands konkurrenskraft. Det är absolut nödvändigt att statsrådet vidtar åtgärder exempelvis för att bygga upp ett motsvarande system i Finland.

Trafikledshållning

Långsiktig planering. Utskottet framhåller vikten av en långsiktig planering av trafikledsnätet. Det är angeläget inte minst för att trafiklederna ska kunna utvecklas balanserat och så att de är till gagn för hela landet. Ett långsiktigt grepp tillåter dessutom en bättre finansiell planering. Därigenom kan man undvika de cykliska problemen inom byggindustrin, exempelvis överhettning och brist på investeringar. Det utgör grunden för en rationell planering av statsfinanserna. God framförhållning är dessutom ett måste för de större trafikledsinvesteringarna, eftersom de kräver så stora resurser att det är förnuftigt att planeringen, finansieringen och genomförandet sträcker sig över flera valperioder.

Eftersatt underhåll. Enligt budgetpropositionen ska ökningen av det eftersatta underhållet stoppas under kontrollerade former samtidigt som behoven inom näringslivet beaktas. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen reserverat 453 miljoner euro för en minskning av det eftersatta underhållet. Det är välkommet att det eftersatta underhållet åtgärdas. Samtidigt måste

man hålla i åtanke att underhållet av trafiklederna och minskningen av det eftersatta underhållet kommer att behöva ökade anslag också under kommande valperioder.

Bastrafikledshållning. Det är bra att anslagen för bastrafikledshållning ökar från 1 279 miljoner euro i budgetpropositionen för 2017 till 1 398 miljoner euro i budgetpropositionen för 2018. Det gäller dock att se till att anslagen är tillräckliga också i fortsättningen, och även nuläget kräver uppföljning av hur väl anslagen räcker till.

Enskilda vägar. De enskilda vägarna har stor betydelse för till exempel skogsvården och tryggandet av förutsättningarna för och arbetstillfällena inom skogsbruket och bioekonomin. Utskottet ser det som viktigt att också det sekundära vägnätet sköts så att hela landet kan hållas bebott och ekonomin utvecklas.

Energireformen inom trafiksektorn

Utskottet hänvisar till sitt utlåtande om statsrådets redogörelse om den nationella energi- och klimatstrategin fram till 2030 (KoUU 3/2017 rd — SRR 7/2016 rd). I utlåtandet behandlade utskottet de anpassningsåtgärder som enligt klimatavtalet från Paris och redogörelsen krävs för att uppnå utsläppsmålen. Det är välkommet att regeringen genom budgetpropositionen syftar till att minska användningen av fossila bränslen i trafiken genom att förbättra det trafikledsnät som stöder bioekonomin och genom att stärka förutsättningarna för en utveckling av distributionsnäten för alternativa bränslen. Ett mål är att samtidigt att minska användningen av fossila bränslen. Klimatmålen är viktiga, och för att de ska kunna nås måste staten utveckla och skapa incitament för såväl kollektivtrafiken som spårtrafiken. Det är också bra att regeringen strävar efter en modernisering av bilparken genom att reservera 8 miljoner euro för skrotningspremier och 6 miljoner euro för anskaffningsstöd respektive konverteringsstöd för elbilar och gas- och etanoldrivna personbilar. Den framskridande digitaliseringen och den därigenom ökande andelen distansarbete leder till färre arbetsresor och därmed till minskande utsläpp. När man talar om energireformen inom trafiksektorn måste man dock ta hänsyn till de nationella särdragen och behoven.

Kommunikationstjänster och kommunikationsnät

Utskottet välkomnar att det under moment 31.40.45 (Stöd till nyhets- och aktualitetsverksamhet vid tv-kanaler som betjänar allmänintresset) föreslås ett anslag på 2 miljoner euro. Anslaget säkerställer mångfald inom nyhetsverksamheten och alternativa nyhetskällor. Det tidsbundna programmet genomförs 1.7.2017–30.6.2019.

Rundradion Ab. Det är likaså positivt att finansieringen av Rundradion Ab har flyttats ut ur ramen. Utskottet understöder dessutom de ändringar i bestämmelserna om rundradioskatten som föreslås i separata propositioner.

Cybersäkerhet. Utskottet konstaterar att det under moment 31.40.01 (Kommunikationsverkets omkostnader) föreslås en ökning på 2 miljoner euro för att främja den elektroniska kommunikationens funktionssäkerhet samt säkra och utveckla integritetsskyddet. Utifrån sakkunnigutfrågningen går den föreslagna ökningen i rätt riktning men är otillräcklig. Statsrådets kansli har sagt att i synnerhet Kommunikationsverkets Cybersäkerhetscenters funktionsförmåga när det gäller

personal och finansiering måste säkras också vid planerade och eventuellt kommande organisationsförändringar. Försörjningsberedskapscentralen anser att det finns ett uppenbart behov av att utveckla funktionssäkerheten i det digitala samhället. Centralen har föreslagit att Cybersäkerhetscentret får avsevärt ökade anslag under ramperioden.

Försvarsutskottet fäste i sitt utlåtande om statsrådets försvarsredogörelse (FsUB 4/2017 rd — SRR 3/2017 rd) allvarlig uppmärksamhet vid säkerställandet av cybersäkerheten. Utifrån en utredning ansåg försvarsutskottet att ansvarsfördelningen måste bli tydligare om cybersäkerheten i det finländska samhället ska kunna förbättras. Vi behöver ett samordnande organ som kan styra statsförvaltningens cybersäkerhetsinsatser.

Enligt kommunikationsutskottets uppfattning leder bland annat den snabba automatisering inom trafiken samt den nya robotiken och sakernas internet till att Cybersäkerhetscentret behöver betydligt större anslag. Trots det höjda anslaget i budgetpropositionen är Cybersäkerhetscentrets resurser fullständigt otillräckliga med tanke på de utmaningar som den rådande utvecklingen för med sig. Det är av högsta vikt för säkerheten i samhället överlag att Kommunikationsverket har hög kompetens inom cybersäkerhet. För att kunna reagera snabbt och betjäna samtliga samhällssektorer, och i synnerhet näringslivet och statsledningen, måste verket beviljas betydligt större resurser än i dag.

Utskottet noterar för övrigt att cybersäkerhetsfunktionerna i nuläget i hög grad finansieras genom temporära anslag, vilket inte är optimalt med tanke på organiseringen av verksamheten och tillgången till kompetens. Enligt uppgift ligger Kommunikationsverkets resurser och anslag för cybersäkerhet på en mycket låg nivå också i ett internationellt perspektiv.

Utskottet upprepar det som det sade om budgeten för 2017 (KoUU 24/2016 rd — RP 134/2016 rd) och konstaterar att Kommunikationsverkets funktioner relaterade till cyber- och informationssäkerhet har hög prioritet med avseende på samhällets kritiska och vitala funktioner och säkerheten, och föreslår därför för finansutskottet

> *att det föreslår att moment 31.40.01 ökas med 5 miljoner euro i stället för med 2 miljoner euro för att främja den elektroniska kommunikationens funktionssäkerhet samt säkra och utveckla integritetsskyddet.*

Situationen är allvarlig och utskottet ser det som nödvändigt att anslagen ökas ytterligare inom den närmaste framtiden. Om vi vill att Finland ska vara ett land med god försvarskapacitet och hög cybersäkerhet och om vi vill uppnå de ambitiösa målen i cybersäkerhetsstrategin måste vi inse att det krävs betydligt större finansiella resurser de närmaste åren än den anslagsökning som utskottet nu föreslår.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

> *att finansutskottet beaktar det som sägs ovan*.

Utlåtande KoUU 20/2017 rd

Helsingfors 5.10.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blåa
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Pentti Oinonen blåa.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Vi vill fortsatt understryka att regeringsprogrammet inte löser problemet med den övergripande finansieringen av trafiklederna. Utifrån regeringsprogrammet och rambeslutet anslår regeringen pengar för bastrafikledshållningen på bekostnad av nya projekt. Den parlamentariska arbetsgruppens vilja var att det eftersatta underhållet ska åtgärdas, men regeringen kan inte berömmas för helheten. Den största satsningen i fråga om det eftersatta underhållet görs under 2018, medan anslagen för 2019 rasar. Det långsiktiga perspektivet saknas och eftersom anslaget så kraftigt fokuserar på ett enskilt år kan regeringens grepp bidra till att höja kostnaderna och därigenom försämra effekterna av satsningen.

Som vi redan i flera år har påpekat, uppbackade också av näringslivet, lägger Sipiläs regering i praktiken alla nya trafikprojekt på is för hela valperioden. Den nuvarande regeringen driver exceptionellt få nya projekt som gagnar sysselsättningen, den ekonomiska tillväxten och boendet. Regeringen har uppenbarligen beslutat låta kommande regeringar ta hand om problemen. Vi hoppas därför att den av minister Berner ledda trafikarbetsgruppen lyckas nå samförstånd om hur det finska trafiknätet ska kunna utvecklas på lång sikt, gärna i ett tidsspann som sträcker sig över flera valperioder.

Finland har i sina klimatmål förbundit sig att sänka trafikens CO_2-utsläpp till hälften av nuläget. Det lyckas inte enbart genom digitalisering, utan det krävs också investeringar i kollektivtrafik och i ett bättre fysiskt trafikledsnät. I fråga om kollektivtrafiken uppnådde riksdagen i samband med interpellationsdebatten samförstånd om att exempelvis en ökad spårtrafik kräver snabba investeringar i nya spår och renovering av bangårdar. Tågtrafiken tål inte den rådande negativa utvecklingen, där exempelvis restiderna längs Karelenbanan måste förlängas på grund av banskador. År 2030 kommer snabbare än vi anar och det finns ingen tid att förlora.

Vi måste utveckla kollektivtrafiken, men det lyckas inte utan ett starkt stöd och god styrning från statsmaktens sida. Vi kan inte förlita oss enbart på marknaden för att uppnå klimatmålen. Dagens regering tog fel kurs redan genom sin första budget. Genom en inbesparing på 13 miljoner euro skadade den bland annat tågtrafiken så att passagerarvolymen fortfarande inte har återhämtat sig på alla rutter. För att få till en positiv utveckling vore det viktigt att höja stödet till kollektivtrafiken.

En utveckling av trafiknätet skulle också i väsentlig grad stärka sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten. Ur ett europeiskt perspektiv är Finland en östat, och trafikförbindelserna har stor betydelse för exportindustrin. Angående de anspråkslösa trafikledsprojekt som regeringen tänker starta nästa år kan det konstateras att de i alla fall stöder den internationella trafiken och de viktiga MBT-projekten, vilka i sin tur rör såväl kollektivtrafiken som planläggningen. Regeringen har haft som mål att stärka rörligheten för arbetskraften. Också det målet stöds av att en utveckling av den snabba stomtrafiken utvidgar pendelregionerna.

Utlåtande KoUU 20/2017 rd
Avvikande mening 1

Regeringen föreslår att halveringen av farledsavgiften och slopandet av banavgift för godstrafik ska fortsätta nästa år, vilket stöder exportindustrin och är välkommet. En del av inbesparingarna inom spårtrafiken reduceras dock genom den åtstramade beskattningen av bränsle för arbetsmaskiner. Cirka 30 procent av godstrafiken är fortfarande beroende av diesellok. Underhållet av de enskilda vägarna är eftersatt. Sysselsättningen, jordbruket och skogsindustrin är fortsättningsvis betjänta av satsningar på den punkten. Vägarna måste fås i sådant skick att de tål industritransporter också i framtiden.

I fråga om vägtrafiken riktar vi också i år en önskan till kommunikationsministeriet om att den av regeringen föreslagna och av transportbranschen hett eftertraktade vinjettavgiften för tung trafik skulle ta ett steg framåt. I och med att EU sannolikt kommer att förenkla bestämmelserna om cabotage hoppas vi att tillsynsmyndigheterna får utbildning och resurser för att stävja verksamhet som snedvrider konkurrensen. Likaså bör det i lagstiftningen införas klart fastställda straff för verksamhet som bryter mot reglerna.

Den skrotningspremie som införs på nytt nästa år har redan tidigare visat sig ge positiva effekter på vår ålderstigna bilpark. Vi uppmuntrar ändå regeringen till en vidareutveckling i syfte att skapa ett incitament med en jämnare effekt för hela bilbeståndet. De förändringar som sker i det stora beståndet av äldre bilar har en gynnsam effekt på miljön och trafiksäkerheten.

Digitaliseringen är en av de krafter som har störst potential att förändra världen. Regeringen har resolut gripit sig an de möjligheter som öppnat sig genom digitaliseringen. Det är därför beklagligt att regeringen underbudgeterat för cybersäkerheten, som utgör ett basalt villkor i det digitaliserade samhället. På grund av den finansiella basen har Kommunikationsverket inga möjligheter att lägga om den nuvarande resursfördelningen. Dagens resurser är helt otillräckliga med hänsyn till den digitala utvecklingen och dess behov. I ett internationellt perspektiv ligger Finlands resurser för cybersäkerhet på en betydligt lägre nivå än referentländerna. Vi uppmanar därför regeringen att se till att Cybersäkerhetscentret får de anslag som behövs för att svara på morgondagens utmaningar.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 5.10.2017

Katja Taimela sd
Suna Kymäläinen sd
Satu Taavitsainen sd
Jyrki Kasvi gröna
Jari Myllykoski vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Sannfinländarna anser att skatterna på drivmedel måste sänkas. De senaste årens kraftiga skattehöjningar straffar dem som kör mycket i jobbet eller på grund av sin bostadsort. Vi vill att bilägarna i Finland ska kunna ha en levnadsstandard som gör att man också kan bo på landsbygden. Den sittande regeringen har glömt att Finland är ett glest befolkat land. En sänkt beskattning skulle också bidra till att stödja den finländska transportbranschen som kämpar med ständigt stigande kostnader, och den skulle minska de finländska företagens logistikkostnader betydligt. Vi föreslår därför att den så kallade vinjetten, det vill säga bruksavgiften för tung trafik, införs så snart som möjligt. Regeringen har dröjt oskäligt länge med att genomföra det här projektet.

Vi menar att hela landet också framgent ska hållas bebott. Därför är vi fortsättningsvis mycket kritiskt inställda till de aviserade höjningarna av bruksavgifter inom trafiken. Som konstaterades ovan skulle en höjning av bränsleskatten indirekt höja priserna på alla produkter och försvaga konkurrenskraften för den finländska tunga trafiken.

Det vore också orättvist att begränsa rätten att dra av kostnaderna för arbetsresor i beskattningen, eftersom alla inte har samma möjlighet att utnyttja kollektivtrafiken i stället för egen bil. Vår grupp föreslår därför att den så kallade skrotningspremien höjs. Det skulle underlätta för privatpersoner att byta till nyare bilmodeller — vilket också avsevärt förbättrar trafiksäkerheten.

Vidare anser vi att ett väl underhållet trafiknät är en grundläggande förutsättning i ett glest befolkat land med långa avstånd. Det är också ett basalt villkor för en jämlik behandling av invånarna. Vi föreslår därför att det riktas avsevärt större anslag till bastrafikledshållningen. Vår utskottsgrupp menar dessutom att regeringens beslut att halvera farledsavgifterna går i rätt riktning. Det räcker dock inte, utan det krävs ytterligare åtgärder. Sannfinländarna menar att farledsavgifterna borde slopas helt. Det är också positivt att det för transittrafik inte tas ut några farledsavgifter i de baltiska länderna, som konkurrerar med Finland.

Våra regeringar har i åratal försummat att investera i väg- och spårtrafiken, och den nuvarande regeringen utgör inget större undantag. Sakkunniga anser att det lönar sig bättre att satsa på ordentligt underhåll nu än att tvingas till stora saneringar i framtiden. När man sparar en euro i vägunderhåll, orsakar man skador för tre euro. Samhällsekonomiskt sett är det alltså urbota dumt att spara på fel ställe och öka den räkning som våra barn tvingas betala.

Vi måste skyndsamt satsa mer på i synnerhet broreparationer, eftersom många broar runtom i landet är i mycket dåligt skick. På våra landsvägar finns det dessutom snart gott om lastbilar med större mått och massa som utgör en extra påfrestning på våra broar.

Avslutningsvis vill Sannfinländarna med tanke på framtiden säkra utbudet av oberoende nyheter i Finland. FNB, det vill säga Finska notisbyrån, är väl ägnad för den uppgiften, eftersom den till största delen ägs av privata mediehus och tryggar faktaunderlaget för en stor del av nyheterna. Sannfinländarna menar att en sådan informationskanal behövs också i fortsättningen. Å andra si-

dan menar vår utskottsgrupp att det också finns rum för kritik när det gäller mediefältet. Rundradion har sedan länge utgjort föremål för utskottsgruppens kritik. Vi har främst kritiserat det att Rundradion inte alltid behandlar alla aktörer jämlikt, trots att den borde göra det — i synnerhet då den finansieras genom skattemedel.

Avvikande mening

Vi föreslår alltså att finansutskottet

minskar moment 11.19.05 med 5 000 000 euro för vissa avgifter för trafiken och samtidigt ökar momentet med 5 000 000 euro för införande av vinjetter,

ökar moment 31.10.20 med 300 000 000 euro för bastrafikledshållning,

ökar moment 31.20.40 med 5 000 000 euro för skrotningspremie,

ökar moment 31.40.45 med 3 000 000 euro för stöd till FNB:s verksamhet,

minskar moment 31.40.60 med 50 000 000 euro för statens televisions- och radiofond,

minskar den förväntade avkastningen av bränslen som används i trafiken (moment 11.08.07) med 200 miljoner euro och

minskar inkomsterna från moment 11.01.06 (farledsavgifter) med 42 500 000 euro.

Helsingfors 5.10.2017

Jari Ronkainen saf
Jani Mäkelä saf